REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURĬ de ANUNȚURĬ:
In Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 2 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brasov
Administrațiunea, Piața mare, Têrgul Inului Nr. 30 etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 56. **Brașov, Lunĭ-Marțĭ 11 (24) Martie.** 1903.

Terorismul stradei.

Ceea-ce se petrece de câteva ḑile în dieta ungară și pe stradele Budapestei nu este decât un reflecs al stărilor nesănătóse și abnormale, ce domnesc în acest stat atât de mult cercat de plaga despotismului și esclusivismului de rassă.

Décă astăḑĭ icóna ce-o presentă camera ungară nu este decât în parte icóna sentimentelor și a cugetărilor locuitorilor țêrii; décă mișcarea de pe stradele capitalei ungare, décă manifestațiunile și demonstrațiunile poporațiunei ei lasă indiferentă o parte însemnată a poporațiunei țêrii, ér în partea cea mai mare a ei produce, în loc de consens, resens: causa de căpetenie este, că aicĭ tóte sunt esagerate, că sistemul artificial dominant — în mânia tuturor încercărilor de centralisare — aduce cu sine, ca partea preponderantă a poporațiunei statului sĕ n'aibă înțeles pentru escentricitățile oposiționiste-naționaliste-șoviniste ale fracțiunilor estreme maghiare.

Mai întâiŭ de tóte putem afirma cu tótă liniștea, că popórele nemaghiare din regat, afară de Croațĭ și de Sașii ardelenĭ, nu sunt mai de loc representate în dietă, căcĭ cei 3–4 deputațĭ slovacĭ, carĭ nicĭ că mai cutéză a-șĭ ridica vocea față cu terorismul șovinist de acolo, nicĭ că pot cădé în cumpĕnă. In a doua linie se esplică récéla, cu care poporațiunea nemaghiară privesce la spectacolul pus în scenă la Budapesta în contra proiectelor militare și a armatei comune, prin simplul fapt, că aceste popóre și-au pierdut orĭ și ce ilusiune, și n'au nicĭ o încredere în fanfaronadele șoviniste, de care rĕsună salele noului parlament și stradele Budapestei.

Se ḑice, și chiar Maghiarii din partida dela putere sunt, carĭ susțin, că tótă mișcarea de față obstrucționistă a partidei estreme n'a avut în fond alt scop practic, decât a reînoi prestigiul kossuthismului, care în anii din urmă s'a compromis mult. Atâta de mult koșuthiștii au tot negociat și cochetat cu guvernele, încă de pe timpul lui Wekerle și Banffy, încât ajunseră a fi considerațĭ ca oposițiune ce stă la disposiția celor dela cârmă.

Acum, ḑic unii dintre membrii clubului liberal guvernamental, prin obstrucțiune koșuthiștii au vrut s'arate odată cât de grozavĭ sunt. Vĕḑênd însĕ, că nicĭ așa nu prea pot ajunge departe, au început a transplânta acțiunea lor din parlament pe strade și a inaugura astfel din nou terorismul stradei.

Foile maghiare pretinse liberale se revoltă la pronunțarea cuvintelor „terorismul stradei“. De ce? Când pretutindenĭ dăinuesce și înfloresce terorismul, în sus și în jos, în drépta și în stânga, jur împrejur, când dictatul unei minorităţĭ e legea cea mai tare aprópe în tóte situațiunile vieții publice, când chiar și în parlament terorismul se rĕsfață, — ceea ce ne-au dovedit cu prisos modul cum au fost tratațĭ în timpul ultim cei câțĭ-va deputațĭ naționaliștĭ nemaghiarĭ, carĭ și-au ridicat acolo cuvêntul — de ce s'ar mai mira stăpânii situațiunei, că terorismul a isbucnit acum și pe strade și că a început a-se îndrepta și în contra lor?

Dér eram sĕ vorbim despre cele ce se petrec aḑĭ în Budapesta, despre resuscitarea vremurilor de turburare, despre esploatarea tinerimei maghiare universitare pentru scopurile de agitațiune ale partidelor militante, despre curentele subterane ale focului „reacțiunei“, ce e ascunsă sub spuză, despre trista vitejie a poliției de stat din capitală, care a lăsat pe teren atâțĭ gravĭ rănițĭ. De ce sĕ ne mai neliniștim însĕ pentru tóte aceste?

Tóte aceste óre nu sunt o urmare firéscă a stărilor abnormale deja învechite?

Cei ce stau aḑĭ sus îșĭ fac curagiu ḑicênd, că situația încă nu e de tot desperată. Nu se gândesc încă la cădere. De câte-orĭ însĕ n'au pățit'o puternicii tocmai atuncĭ, când se credeau încă tarĭ și marĭ!

Germanii din imperiu pentru conaționalii lor din Ungaria. Este cunoscută interpelația deputatului *Hasse* în cestiunea Germanilor din Ungăria ca și rĕspunsul cancelarului *Bülow*.

In ședința de la 20 Martie a „Reichstagului“ din Berlin deputatul conservator *Schrempf* a revenit asupra cestiunei, declarând că se alătură espunerilor deputatului *Hasse*. Și el (Schrempf) este adversar al politicei sentimentale, aicĭ însĕ este în joc onórea națională și ar fi așteptat de la guvern un ton mai călduros. Tripla alianță prin asemenea atitudine, cum se urméză actualmente în Ungaria față cu conaționalii noștri, nu se va consolida.

Condamnările ḑiariștilor germanĭ. Diarul *„Nationalzeitung“* din Berlin în numĕrul sĕu de la 20 Martie anunță că nu de mult i-s'a scris din Budapesta și anume de către o persónă, care face parte din anturagiul ministrului presedinte *Szell*, că acesta *a reînoit circularele* sale anteriόre adresate procurorilor, în carĭ li se ordonéză a nu mai intenta atâtea procese de presă naționalităților. — Numitul diar adaogă, că décă acésta în adevĕr este așa, atuncĭ și posiția guvernului german va fi mai ușóră față cu interpelațiile cum a fost cea a lui Hasse.

„Jocul cu revoluția“. Sub titlul acesta „Bud. Hirlap“ se ocupă în primul sĕu de la 22 Martie cu cuvintele ce le-a ḑis deputatul Lengyel Zoltan către ministrul președinte Szell, după-ce acesta a rĕspuns delegației tinerimei universitare care cerea satisfacție pentru întêmplările sângerόse de Vinerĭ. Lengyel a ḑis: *„Nu garantez de revoluție“*. Diarul guvernamental combate viu astfel de „erupțiuni necópte“ din partea unui deputat și ḑice, că este ridicol a-se vorbi de revoluție. Nimenĭ nu se teme de ea în sensul în care a ḑis'o Lengyel. „Se tem însĕ mulțĭ... că va urma *un chaos și o anarchie*, în care nu legea, nicĭ libertatea, nicĭ constituția va domni, ci forța brută. Căcĭ décă legislativa nu póte, orĭ nu vré sĕ corĕspundă datoriei, atuncĭ datoria faptei va trece la celălalt factor al puterii de stat... Precum pe galeriile camerei s'a petrecut aḑĭ și s'a distras asupra sgomotului și a luptei ce s'a întêmplat jos în stradă, — tot așa la periferii, agitatorii valahĭ, slovacĭ, germanĭ, croațĭ și altfel de agitatorĭ privesc bucurându-se cum Maghiarii se mușcă și se sfâșie, și cu zel fanatic fac trebșórele inimicilor sĕi, ér trebile lor le încredințéză inimicilor“.

Cuvintele ḑiarului șovinist sunt spuse de sigur la adresa oposiției, ca un fel de amenințare. De câte-orĭ guvernul e strimtorat, naționalitățile sunt invocate ca armă de bătaie și ca argument din partea guvernamentalilor contra oposiționalilor. Așa și în casul de față, — când pe pretinșii agitatorĭ naționaliștĭ nu-i dóre capul de scărmĕnătura ce și-o dau reciproc domnii șoviniștĭ fără deosebire de partid.

Germanii și Polonii. In ședința de la 20 Martie a parlamentului prusian deputatul polon *Glebocki* s'a plâns în aspre cuvinte contra sistemului de opresiune, ce se aplică în Prusia contra Polonilor. Istoria dovedesce, ḑise Globocki, că Germanii au fost tot-déuna asupritorĭ, începênd de la ordinul cavalerilor și până la domnia regimentelor de țiganĭ ale lui Frideric cel mare. — Ministrul de finanțe *Reinbaben* a respuns agitat și a ḑis, că până când va bate o inimă germană, Polonii vor rĕmâné supușĭ germanĭ.

Ședință furtunósă în dietă.

Era de prevĕdut, că scenele sângerόse întîmplate Vinerĭ pe stradele Budapestei, când polițiștii au tractat necruțător cu demonstranții, vor produce mare tumult în camera ungară și proteste energice contra guvernului. Ceea-ce se prevedea, s'a întîmplat de fapt.

Camera era Sâmbătă fórte populată, galeriile ințesate de public, băncile stângei și stângei estreme ocupate de membrii partidelor din oposiție, estraordinar bine representațĭ. Tinerimea universitară maghiară, cam trei mii, se postă pe terenul de dinaintea edificiului noului parlament, în rîndurĭ strînse. Icĭ colo se vedeau ridicându-se stégurĭ negre, în semn de doliu.

Când ministrul președinte Col. Szell întrà în cameră, oposiția l'a întîmpinat cu puternice strigărĭ de „Abzug“ — Tăcere! esclamà Rakosi Viktor, căcĭ o mare înmormêntare va fi áḑĭ aicĭ.

Presidentul cere liniște și spune, că s'au anunțat la cuvênt, înainte de ordinea ḑilei, 14 deputațĭ.

Demonstrația contra lui Szell durà cam ḑece minute. La adresa lui s'aud cuvinte ca: „Călău! Cară-te de aicĭ! Sĕ-țĭ fie rușine! Afară cu el! Ai dat afară pe Rudnay!“ In timpul acesta Coloman Szell șéde liniștit în fotoliul sĕu, îngropat parcă în mulțime de hârtii, ce le avea înainte-i.

Ratkay L. ia cuvêntul și spune, că sângele îĭ fierbe în vine când îșĭ reamintesce întîmplările de Vinerĭ. Polițiștii au comis acte miserabile și pentru glorificarea lui „Gotterhalte“ s'a împletit o cunună sângerósă, care a fost depusă la piórele Vienei. S'au temut, că se va scula din mormênt Kossuth Lajos. Cere satisfacție pentru cele ce s'au întîmplat Vinerĭ.

Vazsonyi: Décă nu vețĭ suspenda pe primcăpitanul de poliție Rudnay, o sĕ-l suspendăm noi. (O voce din stânga: Pe stîlpul felinarului).

Ratkay: Căpitanul a declarat, că a lucrat la ordin mai înalt. Décă ministrul president nu va suspenda pe Rudnay, în parlamentul acesta nu se va mai desbate.

Vazsonyi spune cum au îmblătit polițiștii cu săbiile pe demonstranțĭ, pe femei și copii. Căpitanul poliției e mai mare domn decât ministrul president. Cel ce a pus la cale întîmplările sângerόse de Vinerĭ, acela séu că este nebun, séu om depravat și criminal.

In sală se rĕspândise atuncĭ faima, că polițiștii s'au aruncat érășĭ asupra tinerimei. Faima acésta a produs un sgomot teribil. Deputații Molnar, Visontai și Nessi sbéră cât îĭ ține gura: „Ne măcelăresc tinerimea!“ „Telegraféză călăilor!“ (către Szell) Sgomotul cresce. „S'audim pe Barta Ödön, el ne va spune ce se petrece afară“ strigă cei din stânga. *Barta* spune, că studenții politecnicului sunt adunațĭ în curtea institutului. In curtea vecină stau 100 polițiștĭ călărĭ, provocând tinerimea. Cere ministrului president sĕ prevină scenele sângerόse.

Coloman *Szell*, ministrul president, vré sĕ vorbéscă. Spune, că aprobă eșirea poliției la fața locului și că într'asta nu se află nicĭ o provocare. (Declarația lui Szell produce vifor uriaș în rêndurile kossuthiștilor. Vrênd sĕ-șĭ continue vorbirea, cuvintele ministrului sunt înecate de vociferările kosuthiștilor.)

Presidentul se vede silit a suspenda ședința.

După redeschidere, iau cuvêntul *Visontai* și *Bakonyi*, descriind în vii colorĭ evenimentele ḑilei de Vinerĭ.

Col. *Szell* vorbesce din nou și spune, că atuncĭ când voia sĕ iee măsurĭ, mergênd la poliție, era prea târḑiu și o intervenție nu mai avea loc. Ministrul voia sĕ citéscă raportul poliției, însĕ oposiția nu l'a lăsat în pace: Nu te ascultăm! Nu-i adevĕrat ce spui! E minciună! Poliția minte! Tacĭ nu mai vorbi, că nu te mai ascultăm!

Coloman *Szell* stă la locul sĕu și nu póte sĕ mai vorbéscă.

Lengyel Zoltan isbesce banca cu nisce hârtii ce le avea în mână. Acésta o fac și deputații *Gál*, *Néssi*, *Horváth*, ér alții strigă la adresa lui Szell: Afară cu el! Cerem satisfacție! Până atuncĭ nu te ascultăm! Décă nu scii porunci, cară-te de aicĭ!

Furtuna cresce mereu. O adevĕrată revoluție parlamentară. Presidentul nu póte restabili liniștea. Orĭ-cât de tare strigă, vocea lui se pierde în tumultul ce se făcù. Se rógă, imploră, dér nu e ascultat. *Lengyel* Zoltan începe se bată din nou în bancă cu hârtiile ce le avea în mânĭ. Szell încércă de câte-va orĭ sĕ ḑică ceva, dér nicĭ un cuvênt nu i-se aude. Presidentul plécă, semn, că ședința e suspendată pentru a doua óră.

După redeschidere *Szell* îșĭ continuă vorbirea. Spune, că 12 polițiștĭ au fost rănițĭ, că din ferestrile clubului independist polițiștii au fost bombardațĭ cu pahare, că deput. Lengyel a bătut pe polițiștĭ cu bastonul. Décă poliția va fi

trecut peste marginile impuse de regulament în ast-fel de casurĭ, pedepsirea nu va întârḑia, nu permite însĕ ca dieta sĕ se prefacă în *convent*. (Aplause furtunóse în drépta, sgomot uriaş în stânga).

Francisc *Kossuth* apĕră tinerimea, de însufleţirea căreia ţéra are nevoie, pentru-ca dimpreună cu dieta sĕ apere Ungaria contra tirăniei austriace. — *Krasznay* a numit poliţia o hordă sĕlbatecă, care n'are păreche în Europa.

— Călăi!

— Zăvoḑĭ.

Presidentul închide şedinţa în mijlocul unui tumult mare.

*

Am spus mai sus, că tinerimea universitară maghiară se adunase în mare numĕr dinaintea camerei, avĕnd în frunte patru marĭ stégurĭ negre, căcĭ se rĕspândise scirea, că doi dintre tinerii demonstranţĭ muriră în urma rănilor primite. Tinerimea a ales din sînul ei o delegaţie, care s'a dus la ministrul-president Szell, ca sĕ facă istoricul celor întêmplate şi sĕ céră satisfacţie. Coloman *Szell* rĕspunḑĕnd ḑice, că strada nu e nicĭ a unuia, nicĭ a altuia, ci a marelui public, şi că nu e permis a esercita terorism pe stradă. Tinerimea n'are dreptul de a pretinde, ca cine-va sĕ arboreze stindard negru, séu altfel de stindard, nicĭ poliţia nu póte sĕ sufere *anarchia* pe strade. Sfătuesce pe tinerĭ sĕ fie pacînicĭ şi liniştiţĭ, căcĭ din partea-i va lua mĕsurile necesare.

In societatea tinerilor erau şi câţĭ-va deputaţĭ, între alţii *Kossuth*, care a ḑis, că e fórte regretabil când tinerimea nu póte sĕ dea espresie, în mod pacînic, convingerilor sale.

Lengyel Zoltan ḑise: *Nu garantez pentru revoluţie.*

Col. *Szell*: Nu e demn de un deputat sĕ vorbéscă aşa. Despre asta nu mai vorbesc cu d-ta.

Lengyel: Nu-mĭ pasă!

Delegaţia tinerimei (20 de inşĭ) s'a depărtat şi mergĕnd la cei-lalţĭ li-a împărtăşit rĕspunsul ministrului. Din mii de gurĭ se auḑi atuncĭ strigarea: Abzug Col. Szell! Unul din ei a făcut propunerea, ca tinerimea sĕ nu mai tolereze prelegerĭ în şcólele superióre, până când nu va primi deplină satisfacţie. Alţii au fost de alte părerĭ.

Chestiunea Evreilor din România în „Reichstag"-ul german.

Deputatul socialist *Bernstein* a interpelat Vinerĭ în „Reichstag"-ul din Berlin asupra cestiunei Evreilor din România.

Bernstein a protestat energic contra politicei nelegale (?) şi neumane (?) a României, care prin o serie de legĭ nedrepte caută sĕ-i escludă pe Evrei de pe terenul intelectual, închiḑĕnd şcólile dinaintea lor şi asuprindu i cu legĭ economice.

„România, ḑice Bernstein, are sĕ-şĭ mulţuméscă esistenţa sa sprijinului, ce i-l'a acordat Europa (?) şi prin urmare e obligată a trata mai uman pe cetăţenii sĕi evrei, carĭ sunt în numĕr de 370,000. Acusarea cea mai grea, ce se póte aduce guvernului român este, că a violat îndatoririle luate asupra sa şi s'a îndepărtat de stipulaţiunile tratatului din Berlin mai mult decât Turcia. In România domnesce tendinţa, de a nu acorda Evreilor dreptul la esistenţă".

După-ce Bernstein şi-a desfăşurat interpelaţia, a presentat împreună cu mai mulţĭ tovarăşĭ de idei o moţiune, ca Germania sĕ se pună în înţelegere cu celelalte puterĭ signatare ale tratatului din Berlin, şi sĕ întreprindă în comun acord paşii necesarĭ spre a obliga România, ca sĕ esecute conclusele congresului din Berlin.

Guvernul n'a dat nicĭ un rĕspuns la acéstă interpelaţie, dér Bernstein şi-a găsit totuşĭ popa în persóna deputatului agrarian Dr. *Oertel*, care a ḑis, că „Reichstag"-ul german n'are dreptul de a interveni contra mĕsurilor luate de guvernul român în potriva Jidovilor. Guvernul român, continuă Oertel, este de părere, că n'a violat stipulaţiunile tratatului de Berlin şi nicĭ guvernele europene n'au contraḑis pe guvernul român. Iniţiativa Americei n'a provocat rĕsunet.

Din „Reichsrath".

In şedinţa de Vinerĭ, 20 Martie, a vorbit la cestiunea pactului deputatul croat *Bianchini*, începĕnd croăţesce şi continuând nemţesce, într'un ton ameninţător, care te pune chiar în mirare.

Croaţii, ḑicea Bianchini, trebue sĕ fie din principiu contra dualismului, prin urmare şi contra acestor proiecte de pact. In urma dualismului, vechiul şi gloriosul stat croatic a fost înmormêntat. Décă Ungurii nu-şĭ vor schimba atitudinea faţă cu Croaţii, mai curând séu mai târḑiu va fi o revoluţie sângerósă. Pentru Dalmaţia urmările dualismului sunt încă şi mai fatale, decât pentru Croaţia şi Slavonia. Prin dualism Dalmaţia a fost adusă într'o situaţie desperată. Ea a fost trădată. Conform disposiţiilor lămurite şi sancţionate de împĕratul, Dalmaţia trebue sĕ se unéscă cu Croaţia şi va şi fi unită, décă o vor dori acéstă puternicii Maghiarĭ. Astăḑĭ însĕ, Maghiarii se tem, că Croaţia s'ar întări prin unirea cu Dalmaţia, de aceea amână cestiunea acésta pe un timp mai potrivit, până când se vor realisa visurile imperialismului maghiar. Décă lucrurile vor merge aşa înainte — continuă oratorul — atuncĭ va veni un al doilea ban Iellacicĭ, care ne va conduce pe noi Croaţii peste Drava, şi atuncĭ nicĭ celelalte naţionalităţĭ nu vor sta cu mânile în sîn. Acésta va fi o ḑi înfiorătóre pentru întrégra monarchie. Oratorul cere, ca din tóte ţĕrile croatice: Croaţia, Slavonia, Bosnia, Herţegovina, Dalmaţia şi Istria, sĕ se facă o administraţie unitara independentă.

Deputatul Nicolae *Wasilco* vorbesce despre situaţia economică decăḑută din Galiţia şi Bucovina şi cere uşurărĭ pentru Rutenĭ.

Deputatul *Fressl* (radical ceh) vorbesce despre politica comercială greşită a guvernului. Ar trebui întrodusă o altă politică comercială, nu în acord cu tripla alianţă, ci în acord cu Rusia. Trebue sĕ protestăm, continuă Fressl. în potriva atitudinei Maghiarilor faţă cu celelalte naţionalităţĭ. Este regretabil, că nimenĭ nu-i ia în apĕrare pe aceştĭ locuitorĭ ai corónei ungare. In Ungaria se bagă în arest ómenĭ inteligenţĭ câte pe 4—5 lunĭ, findcă au organisat reuniunĭ de temperanţă, pe mărturiile strîmbe a răchierilor. Germanii protestéză contra asuprirei Germanilor din Ungaria, dér asuprirea Slavilor din Austria le convine. Faţă cu un stat, care numai prin mijlóce forţate mai póte fi ţinut la olaltă, ar fi trebuit sĕ se procedeze mai energic.

Bülow despre tripla-alianţă.

Cu ocasiunea discuţiei proiectului de budget al ministeriului afacerilor streine germane, urmată deunăḑĭ în „Reichstagul" din Berlin, contele de Bülow, rĕspunḑĕnd la întrebările ce-i fuseseră puse de Hertling, deputatul din centru, a declarat, că faptul, că tripla-alianţă a fost prelungită la vreme, probéză, că ea corespunde la tóte interesele şi trebuinţele celor trei puterĭ.

Reînoirea nu s'a putut face însĕ fără óre-carĭ *dificultăţĭ cu Austro-Ungaria şi Italia, în aceste state aflându-se adversărĭ ai acestei alianţe*. Aceştĭ adversarĭ însĕ sunt, cei mai mulţĭ, în acelaşĭ timp şi adversarĭ ai instituţiunilor constituţionale. In lupta ce aceştĭ potrivnicĭ ai triplei-alianţe au dus contra reînoirei, au fost sprijiniţĭ în tendinţele lor prin tendinţele ostile triplicei din afară de aceste două state. Dér şi aceste tendinţe esterne au fost combătute prin menţinerea caracterului defensiv al triplei-alianţe.

Noi Germanii, a ḑis contele de Bülow, ţinem cu hotărîre la acéstă alianţă, cu acea credinţă germanică, şi avem tóte, garanţiile, că şi cele-lalte puterĭ aliate îi sunt de asemenea credinciose.

„Ministrul de esterne al Franţei, Delcassé, a ḑis, că în cas de un rĕsboiŭ franco-german, *Italia n'ar fi obligată sĕ ajute pe Germania.*

„Eu cred, că Delcassé vré sĕ esprime, în acéstă afirmaţie, numai încrederea sa în intenţiunile pacifice ale triplei-alianţe".

Apropos de Franţa, în ce privesce rolul triplei în cestiunile economice şi comerciale, d-l de Bülow declară, că alianţa n'are nimic comun cu aceste cestiunĭ (aplause), *ea a fost prelungită fără concesiunĭ vamale*, şi nicĭ şi-a schimbat caracterul, nicĭ importanţa sa, continuând de a-şĭ menţine aceeaşĭ importanţă internaţională ca şi până acum.

*

Rĕspunḑĕnd apoi la cestiunile privitóre la Macedonia, contele de Bülow declară, că *Germania nu aspiră de a esercita o influenţă esclusivă la Constantinopol*, nicĭ nu urmăresce o politică orientală activă şi nicĭ nu voiesce sĕ tragă pentru nimenĭ, în Balcanĭ, castanele din foc, de aceea şi raporturile Germaniei cu Turcia se baséză pe temelia unei puternice încrederĭ.

Relevând reformele din Macedonia, ministrul afacerilor strĕine, german, spune, că Germania a salutat cu simpatie acţiunea acésta reformatorică din Macedonia, acţiune care este aptă de a îmbunătăţi starea de lucrurĭ din acea provincie, fără a aduce nicĭ o jignire drepturilor de suveranitate ale Sultanului; consideră totodată proiectul austro-rus de reforme ca fórte potrivit.

Cancelarul a terminat, declarând, că Germania se unesce în tendinţa de a-se asigura ordinea, liniştea şi siguranţa în Orient, pe basa „statului quo" cu Rusia şi Austro-Ungaria, carĭ au luat în mână acéstă cestiune în mod demn de tótă recunoscinţa.

„Un agitator panslavist".

(*Procesul ḑiarului „Narodnie Noviny".*)

Sub titlul acesta aduce „P. Ll." o dare de sémă despre procesul intentat advocatului din Tr. St. Mărtin Svetozar *Hurban*, pentru un articol publicat în „*Narodnie Noviny*". Articolul purta titlul *Nenstavajme* (Sĕ nu ne obosim!)

Procurorul a găsit în numitul articol „agitaţie" cualificată în al. 2. al cunoscutului § 172 din codul penal. Procesul s'a judecat Sâmbătă la curtea cu juraţĭ din Budapesta.

La luarea naţionalutui d-l Hurban spune, că e de 56 anĭ, născut în Hluboka de conf. evangelică, fost advocat, acum jurnalist. A mai fost pedepsit pentru agitaţie odată la un an închisóre de stat şi altă-dată la 5 lunĭ închisóre.

Oficiosul unguresc citéză din actul de acusare urmatórele pasage, pe care el le numesce marcante:

„Cel mai bun rĕspuns la turbările şovinismului va fi, ca noi ca apĕrătorĭ ai naţiunei nóstre sĕ ne grupăm într'un singur corp".

„Tocmai turbarea şovinismului ne impune ca datorie, ca sĕ nu cedăm nicĭ o palmă de loc".

„Ei au ţintit la onórea poporului slovac, ba ce e mai mult: la viitorul copiilor noştri şi la pânea nóstră".

„Adversarul, care vré sĕ stingă viéţa naţiunei slovace, este însuşĭ, care ne îndémnă mai tare ca sĕ formăm bastióne de apĕrare pentru naţiunea slovacă".

„Din mii de tunurĭ ne aştéptă ghiulele, fie-care diavol ne întinde o cursă, fie-care cólă tipărită, fie-care maşină rotativă atacă ḑilnic naţiunea nóstră, poporul nostru şi munca nóstră cinstită şi dréptă naţională ér loviturile cad îndesate şi fără întrerupere asupra nóstră".

Preşedintele: Vĕ simţiţĭ vinovat? *Inculpatul*: Nu.

Preş.: D-vóstră vorbiţĭ de şovinism. Ce şovinism înţelegeţĭ d-vóstrĕ? — *Inculp*: Pe cel unguresc.

Preş.: Va sĕ ḑică articolul este îndreptat contra Ungurilor? — *Inc.*: Nu, articolul nu este îndreptat contra Ungurilor.

Procurorul Dr. *Hodászy* îşĭ rostesce rechisitorul, în care spune, că Hurban mănâncă pâne maghiară şi totuşĭ este duşmanul Maghiarilor, carĭ la 1867 au făcut lege anaţionalităţilor, care e atât de liberală cum nu se mai află nicăirĭ în lume.

Apĕrătorul Dr. Paul *Mudrony* ḑice, că nu rĕspunde la cele ḑise de procuror, fiind-că nu sunt de cât nisce frase sforăitóre. Astăḑĭ la orĭ-ce ocasiune potrivită şi nepotrivită se aude acusaţia de „trădare de patrie". In articolul incriminat inculpatul nu putea sĕ agite contra „naţiunei ungare" din care şi dênsul face parte. In acel articol nicĭ nu e vorba de „naţiunea ungară". Cetiţĭ, vĕ rog „Bud. Hirlap" şi „M. Szó", unde veţĭ găsi ḑilnic articole, în carĭ se susţine, că în patria acésta nu e permis sĕ fie de cât o singură naţiune, care tótă sĕ vorbéscă numai unguresce. Contra acestor articole nu se ridică nicĭ un procuror, sĕ facă proces. Cum stăm atuncĭ cu respectarea celorlalte naţionalităţĭ? Insĕ nu numai în foi se află şovinismul, care e cunoscut, că violéză drepturile legale ale altora, ci şi în cercurile mai înalte, unde se calcă în picióre drepturile acordate naţionalităţilor. In asemenea împrejurărĭ, autorul, ca jurnalist, nu numai că a fost îndreptăţit, dér avea chiar datoria a lua posiţie contra şovinismului însĕ numai *contra şovinismului*. Cere achitarea inculpatului.

Juriul a dat verdict afirmativ, în urma căruia inculpatul fù condamnat la *două lunĭ închisóre de stat şi 400 corón amendă*.

Rusia faţă de Germania.

In „*Petersburgskija Wjedomosti*", organul principelui Uchtomski, s'a publicat din nou deunăḑĭ un articol în care se arată titlurile Rusiei faţă de Germania.

Articolul e semnificativ din causă, că oglindesce pe deplin spiritul de antipatie ce domnesce în cercurĭ largĭ şi influente rusescĭ contra Germaniei. Ĕtă câte-va părţĭ din acel articol:

„Germanii sĕ nu uite nicĭ-odată, că imperiul german şi Prusia au fost create numai de Rusia. Acest fapt istoric trebue sĕ-l scie orĭ-ce om, care a învĕţat clasele gimnasiale. A fost un timp când Prusia de Ost era a nóstră, când în monetăria din Königsberg se băteau banĭ rusescĭ, când însu-şĭ Brandenburgul ne aparţinea nouĕ şi când în Berlin resida un guvernator rus. Tóte acestea le-am dăruit Germanilor în mod generos. Numai vecinica nóstră generositate a făcut posibil micului Brandenburg sĕ devină regatul Prusia, şi acestuia sĕ se întindă şi sĕ se ridice la rangul de imperiu german.

In tot decursul secolului al 19-lea, noi, ca bunĭ vecinĭ, ne-am purtat cu Prusia ca c'un ou, sĕ nu se spargă. Când au năvălit în ţéra nóstră în anul 1812 regimentele prusiene, unite cu Napoleon, spre a împărţi Rusia, noi, în loc sĕ rupem ceva de la Prusienĭ — ceea-ce ei, în cas de victorie, de sigur ar fi făcut-o — noi în dauna nóstră încă am întărit Prusia, prea entusiasmaţĭ fiind pentru ideia de-a libera Europa de Antichrist.

Şi ce am mai făcut în ceĭ 30 de anĭ? In 1848? In 1870—71? Cu tóte că Wilhelm I asigurase, că nu se luptă contra Franciei, ci numai contra lui Napoleon, noi totu-şĭ n'am năvălit spre Sedan, ci am creat Germania, i-am ajutat la câştigarea celor cincĭ miliarde, ér ca mulţumire prusiană am fost învitaţĭ la Berlin, şépte anĭ mai târḑiu, de sub ziduríle Constantinopolului.

Cunoscutul tablou de Werner. care represintă proclamaţia împĕrătéscă din Versailles, nu este just, căcĭ pe lângă figurile de mărime naturală ale lui Bismarck, Moltke etc. trebuia pus înainte Gorceakow, adevĕratul întemeetor al imperiului german. Rusia nu face nimic altceva, decât ca amică neinteresată sĕ apere şi sĕ liberéze pe alţii. Aşa a fost cu România şi Serbia, aşa a fost cu Austria sub Suwarow şi în timpul rĕsboiului civil cu Ungurii, aşa a fost şi cu imperiul german. Tóte aceste formaţiunĭ îşĭ datoresc esistenţa protectoratuluĭ rusesc".

Tot ast-fel continuă mai departe articolul. Adevĕrat din tóte acestea, ḑice „*Preusische Zeitung*", este numai că în timpul rĕsboiului de şépte anĭ, Prusia de Ost a fost ocupată de Ruşĭ. Acésta o scie ori ce elev din gimnasiu. Se mai scie, însĕ, că Rusia a luat la Congresul din Viena în mod „neinteresat" de la Prusia tóte posesiunile polonese cu escepţie de Posnania; se mai scie încă, că tóte celelalte afirmaţiunĭ sunt nisce întortocherĭ

ordinare ale adevĕrului istoric, şi că, décă în şcólele secundare din Rusia se învaţă în sensul acesta istoria cea mai nouă, atuncĭ acolo nu se învaţă adevĕrul, ci neadevĕrul.

SCIRILE DILEI.

— 10 Martie v.

Adunarea generală a „Albinei". A XXXI adunare generală a primului nostru institut financiar s'a ţinut Sâmbătă, sub presidiul d-lui Iosif Sterca Şuluţiu, presidentul consiliului de direcţiune, fiind notarĭ d-l Dr. Tiberiu Brediceanu, ér verificatorĭ ai procesului verbal şi scrutinătorĭ de alegere d-nii Iuliu Bardossy şi Dr. Ilie Cristea. Presenţĭ au fost 47 acţionarĭ. S'a aprobat raportul direcţiunii anului de gestiune 1902 şi după cetirea raportului comitetului de supraveghiere s'a dat absolutoriu atât direcţiunii, cât şi comitetului de supraveghiare. Profitul net de cor. 263,124,30 s'a hotărît a se distribui cum urmézā: Dividendă şi supradividendă corone 168,000. — Fondului de reservă cor. 22,77,98. — Scopurĭ filantropice culturale cor. 17,300. — Tantieme direcţiunei şi comitetului de supraveghere cor. 39,052,32. — Fondului de pensiune al funcţionarilor cor. 16,000. Suma destinată spre scopurĭ filantropice-culturale s'a distribuit conform propunerii direcţiunei publicate deja. Dividenda s'a fixat cu 14%=cor. 28 de cupon şi se plătesce imediat după adunarea generală. In direcţiune s'a reales d-l Ilie *Trăilă*, directorul esecutiv al „Oravicianei" din Oraviţa cu 234 voturĭ, şi s'a ales d-l Dr. Eusebiu R. *Roşca*, protosincel, director seminarial în Sibiiu, cu 225 voturĭ, ér în comitetul de supraveghiare au fost aleşĭ d-nii Victor *Fincu*, esactor archidiecesan cu 217 voturĭ, Ioan *Henteş*, asesor orfanal cu 186 voturĭ, Nicole *Ivan*, asesor consist. cu 230 voturĭ, Dr. Ilarion *Puşcariu*, archimandrit, vicar archiepiscopesc cu 234 voturĭ şi Mateiu *Voileanu*, asesor consistorial cu 218 voturĭ.

Societatea pentru fond de teatru român. Comitetul Societăţii a ţinut Lunĭ la 16 l. c. şedinţă în Braşov, luând parte preşedintele Iosif Vulcan, vicepreşedintele Virgil Oniţiu, secretarul Dr. Iosif Blaga şi membrul George Dima. Obiectul principal al şedinţei a fost raportul d-lui secretar Dr. Iosif Blaga, în privinţa unui plan de acţiune în viitor al societăţii. S'a decis ca proiectul sĕ se comunice tuturor membrilor comitetului şi în Joia mare sĕ se ţină o şedinţă plenară, în care sĕ se discute chestiunea. — S'a luat cu plăcere act, că d-l Dr. Petru Barbu a aranjat la Caransebeş un concert în folosul Societăţii pentru fond de teatru român şi că d-sa a trimis venitul acelui concert, una sută de corone la comitet.

Demonstraţie contra crucei. Dilele acestea s'a întêmplat o demonstraţie în sala tribunalului din Seghedin. Ea formézā de altmintrea numai o verigă din lanţul cel lung al îndrăzneţelor atentate făptuite de perciunaţii alintaţĭ ai acestei patrii împotriva caracterului creştinesc al ţĕrii. La tribunalul din Seghedin se judeca tocmai un proces şi preşedintele Geza *Hamza* ordonă a se aduce crucea pe masa tribunalului şi a se aprinde două luminărĭ. Advocaţii evrei, carĭ erau de faţă au părăsit sala în mod demonstrativ. Faptul acesta se comentéză viu în Seghedin.

Conferenţa d-lui B. P. Hajdeu. Bĕtrânul şi învĕţatul academician B. P. Hajdeu a ţinut Vinerĭ la Academia română o conferenţă, în care a schiţat caracterul femeii române în propria sa soţie Iulia, repausată anul trecut. D. Hajdeu a spus, că repausata sa soţie era fiică de Moţĭ din munţii apusenĭ, pe care a cunoscut'o întâiŭ la 1863 şi s'a căsĕtorit cu dênsa la 1865. Au trăit împreună fórte fericiţĭ, deşi aprópe în fie-care lună trebuia sĕ se certe odată. Dér se împăcau éră, căcĭ dênsa îĭ ierta avênd încredere într'ênsul, că e mare patriot. Conferenţiarul îşĭ aduce pe soţia sa ca esemplu şi dice, că *Românul, care ia de nevastă pe o streină*, nu póte sĕ-şĭ iubéscă neamul. După aceea vorbesce de fiică-sa pe care o chema tot Iulia şi care fù răpită atât de curênd dintre cei vii. Dênsul serbéză amintirea amêndurora la 15 Iulie. In sfêrşit adune la cunoscinţa Academiei, că face castelul sĕu din Câmpina donaţiune Academiei, ca sĕ servéscă ca loc de vilegeatură pentru membri ei. De asemenea îşĭ lasă Academiei bogata sa bibliotecă şi colecţia sa de valoróse documente.

Memoriile regelui Carol în ungaresce. D-l Eduard *Sebestyén*, corespondentul din Bucurescĭ al diarului „Bud. Hirlap" a tradus în ungaresce memoriile regelui Carol, apărute mai anii trecuţĭ la Cotta-Stuttgart în 3 volume. Traducerea va apăré la Budapesta.

Esposiţia lucrărilor făcute de calfe şi ucenicĭ. Camera de comerciu şi industrie din Braşov atrage atenţiunea exposanţilor, că la espedarea obiectelor destinate pentru exposiţiune, trimiţĕtorul trebue sĕ noteze expres în biletul de fracht pe lângă indicarea conţinutului, că coletul este destinat *pentru esposiţie*. Acéstă indicare este indispensabilă, fiind-că fără de acésta nu póte avé loc favorul la transport. Acest favor constă în aceea, că la transportul obiectelor nu trebue plătite taxele, decât la trimitere, pe când la înapoiare transportul se face gratuit. — Mai departe sĕ mai atrage atenţiunea exposanţilor, că obiectele, carĭ din afară vor trebui trimise *la cameră până la 31 l. c.* trebue *sĕ se trimită colectiv* de către exposanţii unei localităţĭ şi anume trebue trimise prin mijlocirea unui *speditor*. — Exposanţii din Braşov trebue sĕ trimită obiectele în dilele de 1 şi 2 Aprilie.

Revisuirea sf. Scripturĭ. In biserica apuseană s'a făcut un pas de mare însemnătate cu privire la interpretarea sf. Scripturĭ. Papa Leo XIII a numit o comisiune compusă din cardinalii Rampolla, Vives, Satolli şi Segna şi din patru-decĭ dintre cei mai de frunte teologĭ, carĭ sĕ revisuéscă s. Scriptură. Problema revisuirei nu e nouă, dér în timpul mai nou a început sĕ intereseze pe învĕţaţii bisericei apusene cu mult maĭ intensiv. Acum chiar şi Curia romană e de părere, că direcţia veche esegetică nu mai póte fi adusă în concordanţă cu sciinţa şi nu se mai póte susţine că tóte părţile sf. Scripturĭ sunt deopotrivă operă a revelaţiunii divine şi că fie-care parte are egală valóre istorică. Părerea acésta, cum s'a dis mai sus, nu e nouă la învĕţaţii bisericei apusene, dér Papa Leo XIII, înainte de dilele nóstre cam cu dece anĭ luase contra ei posiţie hotărîtă, repetând în encicla „Providentissimus" enunciaţiunile conciliului tridentin conform cărora tóte părţile sf. Scripturĭ au sĕ fie considerate ca operă a revelaţiunii divine. Cei de părere contrară n'au încetat însĕ a milita pentru revisuire, susţinênd, că în sf. Scriptură e mult element pămêntesc şi că numai aşa póte fi apărată faţă cu atacurile duşmanilor ei, décă se va statori esact: ce este în ea operă a revelaţiunii şi ce e operă omenéscă. Şi cum dovedesce numirea comisiunii de revisuire, părerea acésta a eşit învingĕtóre. („Candela".)

Coloniştii sĕcui şi Românii. Cetim în „M. P." din Clusiŭ: Românii din Sarmaşul-mare privesc încă tot chiorîş la coloniştii sĕcui şi profită de orĭ-ce ocasiune, spre a-şĭ arăta antipatia. In primăvara anului trecut şése flăcăi românĭ au atacat pe Szakolczi Iozsef şi câţĭ-va soţĭ ai lui şi strigând: „Daţi în Ungurĭ, până mai suflă" i-au bătut crâncen. Doi feciorĭ ai lui Szakolczi şi nevasta lui au sărit în ajutorul părinţilor respective soţului, dér Românii şi pe aceştia i-au bătut. Tribunalul din Clusiŭ i-a condamnat mai alaltăerĭ pe toţĭ şése la câte 4 lunĭ închisóre.

Din comitatul Heves: Diarul „*Alkotmány*" aduce o statistică a proprietăţilor din comitatul Heves şi spune, că din 132 arendaşĭ 95 sunt Evrei, ţinênd în arendă 81.000 jughere de pămênt. Numĕrul proprietarilor evrei încă este destul de considerabil (89), carĭ au proprietate de 56000 jughere.

O fiţuică socialistă în limba românéscă. Am dat din întêmplare de fiţuica „Voinţa Poporului" ce apare de câteva sĕptĕmânĭ la „Szabad Szó" în Budapesta avênd de prim-redactor pe un óre-care *I. Saluşinsky*. Acest Saluşinsky, nu scim ce naţionalitate o fi avênd, se dice că a umblat la şcólă în Blaşiŭ şi iscălesce unele articole „Sâmpetru Blăjan". Pentru stabilirea naţionalului sĕu, ne rugăm sĕ ni-se trimită deslusirĭ, de la cei ce-l cunosc. — Vom reveni.

Fecunditate estra-ordinară. Dómna *Diculescu* din Craiova, a dat nascere dilele acestea la al 22-lea copil şi ce e mai curios, toţĭ copiii îi trăiesc şi sunt voinicĭ. Deórece părechea Diculescu este încă tinerā — bărbatul de 47, femeia de 38 — se sperā, că numĕrul copiilor se va mai spori.

Tragerĭ la sorţĭ de titlurĭ române. La 19 Martie (1 Aprilie) 1903, órele 10 diminéţa se vor efectua în localul ministerului român de finance:

A 25-a tragere a sorţĭ a titlurilor de rentă 4% amortisabilă din 1890, împrumutul de lei 274,375,000, la care se vor amortisa 2793 titlurĭ în valóre nominală de lei 3,624,500.

A 25-a tragere a titlurilor 4% din 1891, împrumutul de lei 45,000,000, la care se vor amortisa 238 titlurĭ în valóre de lei 307,500.

A 22-a tragere a titlurilor 5% din 1892, împrumutul de 75,000,000 la care se vor amortilisa 376 titlurĭ în valóre de lei 404,000.

A 20-a tragere a titluriilor 5% din 1893, împrumutul de 50,000,000, la se vor amortisa 235 titlurĭ în valóre de lei 257,000.

A 17-a tragere a titlurilor 4% din 1894, împrumutul de 120,000,000, la care se vor amortilisa 537 titlurĭ în valóre de lei 699,000.

Liedertafel. Reuniunea de cântărĭ săsescă din Braşov (Kronstädter-Männergesangverein) a aranjat în 21 Martie a. c. sub conducerea măestrului de cor Paul Richter, un „Liedertafel" c'un program ales, variat şi vesel, care, ca în toţĭ anii pe timpul acesta, a fost întreţesut şi cu representaţiune teatrală. Printre cântările corului s'a dat de astă-dată piesa umoristică die „Brautschau" şi drăgălaşa operetă într'un act de Holländer „Carmosinella".

Primul punct al programului „Vals de primăvară", de Milde, a fost esecutat de corul mixt (dame şi bărbaţĭ) cu mare precisiune şi cu mult efect. Nu mai puţin succes a fost corul umoristic de bărbaţĭ „Das Fräulein an der Himmelsthür", de Finsterbusch. Vechiul renume al corului reuniunei săsescĭ s'a valorat pe deplin şi de rêndul acesta.

In piesa umoristică „Die Brautschau" s'au distins prin jocul lor viu şi hăzliu d-nii: *Stoff, Wächter* şi *Hain*, precum şi d-şóra Biro (ca fiica regelui Medilor.)

Opereta „Carmosinella" a fost o prestaţiune vrednică de laudă, care a făcut onóre persónelor ce-au esecutat'o. In primul rênd este a se recunósce şi accentua jocul şi cântarea eminentă a d-nei *Meta Römer* care a făcut pe fata de ţigan spaniolă „Carmosinella". De la început până la sfîrşit d-na Römer a fost la înălţimea rolului sĕu, care părea a fi fost creat anume pentru d-sa. A jucat cu vervă şi temperament secerând sgomotóse aplause şi un frumos buchet de florĭ. D-na Krones s'a distins ca o probată cântăreţă ce este, şi d-sale i-s'au oferit de asemenea florĭ. Dintre cântăreţĭ au escelat d-nii: Brenndorfer, Hain şi Zillich. Corul a contribuit din parte-i mult la splendida reuşită a acestei operete c'o musică atât de plăcută. Costumurile frumóse nu mai puţin.

Mai ţinem a nota că quartetul de solişţĭ, compus din d-nii: Stenner, Wächter, Brenndorfer şi Türk, a fost mult aplaudat şi au trebuit sĕ repeteze piesa „König Ramses", de Rud. Wagner.

Valorósa dirigiare a corului de către măestrul *Richter* merită o deosebită menţiune.

Sala de concerte a fost înţesată de public. Sâmbăta viitóre se va repeta.

Literatură.

„Sĕmănătorul", revistă literară sĕptĕmânală nr. 10 (Anul II), are următorul sumar: M. Eminescu. — Replicĭ — Blonda (poesii). Z. Bârsan.: Florica (schiţă). St. O. Iosif: Spre primăvară (poesie). Ioan Scurtu: Din copilăria lui Eminescu. D. Anghel: Cântecul seminţelor. Verlaine: In codru. — Nu este aşa?... Natalia Negru: Ce dor mai am acum (poesie). — Informaţiunĭ literare şi artistice. — Rĕspunsurĭ. Redacţia: Calea Victoriei nr. 56 (Hotel imperial). Administraţia: Strada regală, nr. 6 (Hotel Union). Bucurescĭ. Abonamentul 10 lei pe an, numĕrul 20 banĭ.

— Zelosul cultivător al musicei d-l N. *Stoicovici*, învĕţător în Braşov, a scos de sub tipar o nouă cărticică de cântărĭ sub titlul **„Colecţiune de cântece şi cântărĭ bisericescĭ"** pentru şcólele poporale. Partea I. Cântece şi cântărĭ bisericescĭ într'o voce pentru anii I. II. şi III de şcólă. Editura librăriei H. *Zeidner*. Braşov. Preţul 50 filerĭ.

— A apărut tomul I. din „*Novele*" de Vasilie Ranta *Buticescu*. Broşura are 286 paginĭ şi conţine istorióre frumóse scrise într'un limbagiu plăcut. Preţul ei e 1 cor. 60 banĭ plus 20 banĭ porto. Se póte procura de la tipografia A. Mureşianu, Braşov.

„*Clipe de repaus*" de *Sorcovă*. Un volum elegant, care póte ocupa loc pe masa orĭ-cărui salon. Preţul 2 corone. (Pentru România 2 Lei 50 banĭ) porto extra. Credem a fi de prisos a mai recomanda în special acést a nouĕ apariţie literară. In acest volum găsim un limbagiŭ frumos românesc şi niste povestirĭ scrise cu atâta spirit, încât cartea odată luată în mână, nu o mai pui jos, până nu ai cetit'o tótă. Se póte procura la Tipografia A. Mureşianu pe lângă trimiterea preţului indicat plus 20 banĭ porto.

Diverse.

Caucasia. Caucasia este o ţĕră fórte fruósă, aşedată între Marea négră şi marea de Azov. Ea avênd munţii Caucas cu aspecte fórte pitorescĭ şi cu o mulţime de văi, lacurĭ, torente etc. se asémĕnă mult cu Elveţia. Caucasia este bogată în ape minerale şi Rusia încă de mult timp a exploatat aceste surse. In părţile de nord sunt ape sulfuróse, alcaline şi feruginóse, cu temperatură variând între 10 şi 62 gr. centigrade; în părţile sudice se află numai ape sulfuróse şi feruginóse, ér în părţile centrale nu se află ape minerale. După o tabelă făcută de generalul Chodzka, în Caucasia se află peste 600 isvóre minerale, ale căror composiţiunĭ se asémĕnă perfect cu isvórele de la Vichy, Aix-la-chapelle, Marienbad, Carlsbad, Spa, Kissingen, etc. Cu tóte că clima Caucasiei presintă variaţiunĭ destul de însemnată, ea este însĕ din punct de vedere medical una din cele mai salubre din Europa, ceeea ce ca mortalitate sĕ fie cu mult mai mică, decât în tóte părţile continentului nostru. Un fapt extrem de curios şi care de asemenea pledéză în favorul climei din Caucasia, este cel observat de către savantul alpinist d-l Holder, şi anume, că contrariŭ de ceea-ce se observă în munţii Alpĭ, raritatea aerului nu incomodéză de loc pe turiştii, carĭ se urcă pe înălţimile din Caucas mai marĭ de 500 metrii. Ruşii încă din timp îndelungat s'au silit şi se silesc şi astădĭ, ca sĕ atragă cât mai mulţĭ visitatorĭ în Caucasia, lucru ce au şi reuşit, graţie frumóselor posiţiunĭ, climei sănĕtóse, isvórele thermale şi uşurinţele de transport pe carĭ le află călĕtorii. Ca în orĭ-ce localitate şi în Caucasia se întîmplă din când în când câte o catastrofă şi o descriere fórte interesantă a unei asemenea întîmplărĭ găsim în publicaţiunea „Tiflis New". Catastrofa s'a întîmplat la 17 August 1902 (adică vara trecută) şi a distrus şépte sate, omorând peste o miie de ómenĭ. Causa acestei nenorocirĭ a fost o prăbuşire de terenurĭ, care s'a produs în urma unui cutremur de pămênt, causând pe lângă morţile de ómenĭ şi pagube materiale evaluate la peste 50 milióne ruble.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov, se pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arĕtat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Scrierĭ economice.

Manual complet de agricultură raţională, de Dr *George Maior*, profesor de agricultură la şcóla superióră dela Ferĕstrĕu şi la Seminarul Nifon Metropolitul din Bucurescĭ. Cartea cuprinde patru volume:

Vol. *I* ***Agrologia***, séu Agricultura generală. 34 cóle de tipar cu 217 figurĭ în text. Carte didactică aprobată de On. Minister de Agricultură al României cu decisia Nr. 2078 din 1897. Costă *5 coróne*.

Vol. II ***Fitotechnia***, séu cultura specială a plantelor, 38 cóle de tipar cu 202 figurĭ în text. Carte premiată de Academia Română cu premiul Nasturel-Herescu în sesiunea 1889. Costă *8 coróne*.

Vol. III. ***Zootechnia***, séu Cultura generală şi specială a vitelor cornute, dimpreună cu lânăria şi lăptăria, 49 cóle de tipar cu 225 figurĭ în text. Costă *8 coróne*.

Vol. IV. ***Economia Rurală***, séu organisaţiunea şi administrarea moşiilor marĭ şi micĭ. Costă *8 coróne*.

Cartea d lui prof. Maior se deosebesce esenţial de lucrările de acest fel apărute până acuma în limba şi literatura română prin aceea, că este prima lucrare completă pe terenul agronomiei în limba nóstră, care tratéză tóte cestiunile cele mai marĭ ca şi pe cele micĭ privitóre la agricultura română din tote ţĕrile locuite de Românĭ, pe basa progreselor actuale ale sciinţei şi technicei agricole moderne. Ea ia serios concurenţa cu cele mai bune lucrărĭ apărute până acum în limbile culte: germană, francesă, etc.

Economia pentru şcólele poporale compusă de Teodor Roşiu, învĕţător la şcóla principală română din Lăpuşul Unguresc. Ediţiunea a doua. Preţul 60 b. (pl. 5 b. porto.)

Despre influinţa împrejurărilor asupra acţiunilor şi deprinderilor animalelor de Lamarck, cu un studiu asupra lui Lamarck de Panaite Iosîn. Preţul 50 b. pl. 10 b. porto.

România agricolă, studiu economic de Dr. George Maior. profesor de agricultură şi fost estimator espert la banca agricolă. Motto: „Sĕrac în ţéră sĕracă“. Eminescu. Preţul 2 cor. plus 10 b. porto.

„Cartea Plugarilor“ séu povestirĭ economice despre grădinărit, economia câmpului, crescerea vitelor“ etc. scrisă de *Ioan Georgescu*. 90 pag. Form. 8⁰ costă 50 b. (+ 6 b. porto).

Insoţirile de credit impreunate cu insoţirĭ de consum, de vêndare, de viierĭ, de lăptarĭ etc. Indreptare practică pentru înfiinţarea şi conducerea de astfel de însoţirĭ, de F. W. Raiffeissen. *Ediţiunea a V-a* Trad. de *Dr. A. Brote*. Editura Reuniunei rom. de agricultură din comit. Sibiiului. Conţine 227 pag. costă cor. 1.60 (+ porto 20 banĭ.)

Grădina de legume, de *Ioan F. Negruţiu*, profesor în Blaşiŭ. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negruţiu, e de cel mai mare folos practic. Costă 50 b. (plus 5 b. porto).

Vinurĭ dinpóme, de *Gr. Halip* prof. Este o carte în care se dau esplicaţi şi invĕţăturĭ amĕnunţite asupra modului cum este a-se face tot feliul de vin din felurite póme. Preţul 40 b. (cu posta 45 banĭ.)

„Sfaturĭ de aur“, pentru săteniĭ românĭ de tótă starea şi etatea, de Aron Boca Velcheranu. Preţul 60 b. (plus port 5 b.)

Imbunătăţirea stăriĭ sătenuluĭ, de Gr. G. Peucescu. Preţul 50 banĭ (plus porto 5 b.)

„Cultura şi îngrijirea grâului“, de I. F. Negruţiu. Pr. 14 b. (plus porto 5 b.)

„Economia“, pentru şcólele poporale, de Teodorŭ Roşu. Preţul 60 banĭ (plus porto 5 b.)

„Buna chivernisală“, de Teodor V. Păcăţian. Peţul 40 banĭ (plus porto 5 b.)

Cărţĭ pentru comercianţĭ şi funcţionarĭ de bancă:

Introducere în contabilitate şi contabilitatea înpartidă simplă, *de I. C. Panţu.* O carte bună pentru a învĕţa cu uşurinţă contabilitatea. Paginĭ I—VIII + 213. Preţul 2 cor. (+ 20 b. p.)

„Curs complet de corespondenţa comercială“ de *I. C. Panţu.* Conţine modele de circulare, scrisorĭ de informaţiunĭ, recomandaţiunĭ şi acreditive; scrisorĭ în comerciul cu mărfurĭ, comisiune şi espediţiune; cestiunĭ cambiale, afacerĭ cu efecte, monede, cupóne etc. Preţul 3 cor. 20 b. (+ 20 b. p.)

Al doilea capitol din contabilitatea duplă, de *I. C. Panţu.* Acéstă broşură conţine: *afacerile de credit cambial şi afacerile de bancă.* Preţul broş. 2 coróne (+ 10 banĭ porto).

Un capitol din ***Contabilitatea duplă*** de *I. C. Panţu.* Tractéză principiile contabilităţii duple ilustrate cu diferite esemple. Preţul 1 cor. (+ 10 b. p.)

Procent, Promil, Interese şi Teoria conturilor cu- rente de *I. C. Panţu.* Arată calcularea intereselor pe anĭ, pe lunĭ şi pe ḑile într'un mod practic; sunt mai multe esemple esplicate amĕnunţit. Preţul 80 b. (+ 10 b. porto.)

Din composiţiunile pline de melodii românescĭ ale mult regretatului compositoromân *Ciprian Porumbescu*, tipărite şi edate în ediţiunĭ poporale de d-na Marióra *Raţiu* născută Porumbescu, se află de vêndare la Tipografia nóstră următórele piese:

„Imn de urare“ cu două vocĭ, *„Hora Prahovei“*, *„A cădut o rază lină“* cu voce, *„Fluturaş de nópte“* polcă. *„Frunză verde mărgărit“* cânt poporal, *„Pe câmpiile Slupcei“* polca mazurca, *„Fata popii“* cânt poporal. Fie care bucată costă 50 b. plus 10 banĭ porto. *„Basme Iaşene“* vals, 1 cor. 50 b plus 10 banĭ porto. *„Potpouriu“*, *din opereta „Crai nou“* 3 cor. şi *Ouvertura din opereta „Crai nou“* 1 cor. 50 banĭ plus 10 banĭ porto.

Cursul la bursa din Viena.

Din 21 Martie n. 1903

Renta ung. de aur 4%	121.25
Renta de coróne ung. 4%	99 50
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½%	92 75
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	99.45
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.25
Bonurĭ rurale ungare 3½%	94 —
Bonurĭ rurale croate-slavone	99.25
Impr. ung. cu premii	200 —
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	158.75
Renta de hârtie austr.	100.70
Renta de argint austr.	100.65
Renta de aur austr.	121 25
Rente austr. 4% de coróne	101.15
Losurĭ din 1860.	154.15
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	15.96
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	748.50
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	689.—
Napoleondorĭ	19.08
Mărcĭ imperiale germane	117.07½
London vista	239.97½
Paris vista	95.40
Note italiene	95.40

Bursa de Bucuresci

din 18 Martie 1903.

Valorĭ	Do-bêndă	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Renta amortisabilă	5%	Apr.-Oct	100.¼
„ „ Impr. 1892	5 „	Ian.-Iul.	99.¼
„ „ din 1893	5 „	„ „	99.¼
„ „ 1894 int. 6 mil.	5 „	Apr.-Oct.	—.—
„ „ Impr. de 32½ mil.	4 „	Ian.-Iul.	87.—
„ „ Impr. de 50 mil.	4 „	„ „	87 ¼
„ „ Impr. de 274 m. 1890	4 „	„ „	88.—
„ „ Impr de 45 m. 1891	4 „	„ „	87.¾
„ „ Im de 120 mil. 1894	4 „	„ „	87.¾
„ „ Impr de 90 mil. 1896	4 „	„ „	87.¼
Oblig. de Stat (Conv rurale)	6 „	Mai-Nov.	87.¼
„ Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	—.—
„ comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.-Iul.	—.—
„ „ „ din 1884	5 „	Mai-Nov	—.—
„ „ „ din 1888	5 „	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5 „	Mai-Nov.	—.—
Scrisurĭ fonciare rurale	5 „	Ian.-Iul.	99.—
Scris. fonciare rurale din 1890	4 „	„ „	87.⅞
„ „ urbane Bucuresc	5 „	„ „	87.⅝
„ „ „ Iaşĭ	5 „	„ „	81.¼
Oblig. Soc. de basalt artificialĭ	6 „	„ „	—.—
	V. N.		—.—
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v.	
Banca Naţion. ult. div. 83.—	500	într. v.	—.—
Banca agricolă	500	150 v.	2320
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	227.—
Naţionala de asig. ult. div. lei 43	200	„ „	98.—
Soc. bazalt artif. ult. div. lei 30	250	„ „	398.—
Soc. rom. de constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	392.—
Soc. rom. de hârtie ult. —.—	100	„ „	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult. 4 l.	100	„ „	—.—
Soc. rom. de petrol I em. u. d. 0	200	„ „	—.—
„ „ „ „ 2 em u. d. 0	1000	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 l.	300	„ „	—.—
„Bistriţa“ soc. p. f. hârtii 50 l	1000	„ „	—.—
Sociat. p. constr de Tramaxs	200	„ „	—.—
20 francĭ aur	—	„ „	—.—
Fabricile Unite de gazóse.	12	„ „	—.—

Scompturĭ:

Banca nat. a Rom.	5%	Paris	3%
Avansurĭ pe efecte	6 „	Petersburg	5%
Banca agricolă	9-10%	Berlin	3%
Casa de depunerĭ	5½	Belgia	3—
Londra	3½	Elveţia	3½
Viena	3½		

Cursul pieţei Braşov.

Din 20 Martie n. 1903.

Bancnot rom.	Cump.	18.94	Vênd.	18.98
Argint român.	„	18.70	„	18.80
Napoleond'orĭ.	„	19.04	„	19 08
Galbenĭ	„	11.20	„	11.30
Mărcĭ germane	„	117.—	„	111 08
Lire turcescĭ	„	21.40	„	—.—
Scris fonc. Albina 5%		101.—	„	102 —

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“

se pot face orĭ şi când pe timp mai indelungat séu lunare.

A V I S.

Prenumeraţiile la **„Gazeta Transilvaniei“** se pot face şi reinoi orĭ şi când la 1-ma şi 15 a fie-căreĭ lunĭ.

Domnii abonenţĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit şi sĕ arete şi posta ultimă.

Administraţ. „Gaz. Trans“.